

Rapport visitatie 30 juli 2021

wandelroute Haniasluis

te Dordrecht
(versie 28-09-2021)

www.natuurzonderdremfels.nl

Dhr H. Dietz, secretaris
De Fuik 29
3995 BJ HOUTEN
secretaris@natuurzonderdrempels.nl

Advies van het Kenniscentrum Groen & Handicap betreffende de bereikbaarheid, de toegankelijkheid en het gebruik van voorzieningen van wandelroute Haniasluis te Dordrecht voor mensen met een lichamelijke beperking.

In 2019 heeft het Dordrechts Museum van twee wandelroutes in de Nieuwe Dordtse Biesbosch, de Haniasluisroute en de Bolbakenroute, een permanente digitale 'buiten-tentoonstelling' gemaakt. Zes korte filmpjes vertellen tijdens je wandeling op de Haniasluisroute het verhaal van inpolderingen en waterbeheer door de eeuwen heen. In zeven andere filmpjes kom je tijdens een wandeling op de Bolbakenroute alles te weten over inpolderen tijdens de crisis in de jaren '20/'30 van de vorige eeuw en over de gevolgen van de Sint Elisabethsvloed. Bij ieder routepunt vind je een houten paal met een QR-code naar het betreffende filmpje. Het Dordrechts Museum en iziTravel laten je zo kennismaken met de cultuurhistorie van het gebied, via onzichtbare en zichtbare maar vaak moeilijk te herkennen elementen in het landschap.

De visitatie

Op 30 juli 2021 heeft een visitatiecommissie van het kenniscentrum Groen & Handicap een bezoek gebracht aan de wandelroute Haniasluis te Dordrecht om met name te kijken naar de **bereikbaarheid** van het gebied, de **toegankelijkheid** en de **bruikbaarheid** van voorzieningen (btb). Ook de informatievoorziening en verspreiding alsmede de communicatie naar de bezoekers is daarbij onder de loep genomen. Dit advies is gebaseerd op het handboek '[Samen Op Pad](#)' van het kenniscentrum Groen & Handicap.

De **visitatiecommissie** bestond uit:

Job Haug	Kenniscentrum Groen & Handicap
Harry Helmich	Kenniscentrum Groen & Handicap
Jelle van Gogh	Beleidsadviseur Gemeente Dordrecht
Peter Muller	Gemeente Dordrecht (Ingenieursbureau Drechtsteden)

Wandelroute Haniasluis

Deze route wordt aangegeven als ‘Geschikt voor mindervaliden’. Het startpunt is bij de parkeerplaats Haniapolder en de route is 2,2 km lang. De wandelroute is bewegwijzerd met blauwe pictogrammen op paaltjes. Langs de route zijn palen aangebracht met een QR-code voor extra informatie.

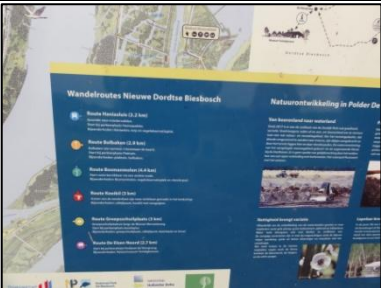

Overzicht terrein

- Brug
- Smal maar berijdbaar
- Zeer hobbelig niet berijdbaar
- Los en overgroeid niet berijdbaar

4. Bevindingen en advies

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red		
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow		
		Minder urgent	Blue		
		Voldoet al	Green		
		Geen opmerking/geen prioriteit	White		
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit	
Bereikbaarheid openbaar vervoer					
1.	De dichtstbijzijnde openbaar vervoerhalte bevindt zich op ca 750 m afstand in Dordrecht. Gezien de afstand is de wandelroute Haniasluis niet met toegankelijk openbaar vervoer bereikbaar.	1.1.	<ul style="list-style-type: none"> Geen. 		
Bereikbaarheid auto					
2.	Er is een parkeerplaats met 3 algemene gehandicapten parkeerplaatsen (3,5 m breed) die zijn voorzien van verkeersbord E6. De ondergrond (grasstenen) is minder geschikt voor bezoekers met een rollator of rolstoel.		2.1.	<ul style="list-style-type: none"> Vervang de grasstenen door een vlakke verharding. 	Blue
Informatie					
3.	Bij de parkeerplaats is bovenop het dijkje een groot bord aangebracht met informatie over de wandelpaden in het hele gebied. Om de kaart te bereiken moet men eerst de dijk betreden via een steile helling die uit los materiaal bestaat en niet berijdbaar is.		3.1.	<ul style="list-style-type: none"> Breng alle algemene informatieborden (ook de algemene informatieborden in de andere gebieden) zo aan dat ze bereikbaar via een vlak verhard pad en leesbaar zijn voor mensen met loophulpmiddelen. Deze borden geven namelijk informatie over welke paden wel of niet geschikt zijn voor mensen met beperkingen. Breng dit bord op de parkeerplaats voor de helling naar het pad op de dijk aan. 	Red

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red	
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow	
		Minder urgent	Blue	
		Voldoet al	Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit	White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
4.	<p>De wandelroute Haniasluis staat aangegeven als 'geschikt voor mindervaliden'. Mindervaliden en invaliden zijn termen die achterhaald zijn. Tegenwoordig gebruiken we voor de algemene aanduiding 'mensen met een beperking'. Maar voor het aangeven van de toegankelijkheid van een wandelroute adviseren wij om meer specifiek te zijn voor welke doelgroep de wandeling geschikt is. In dit geval zou het volgens ons gaan om de toegankelijkheid voor mensen met een rollator, rolstoel of scootmobiel. In dat geval is het voldoende om aan te geven dat de wandelroute geschikt is voor de rolstoel.</p> 	4.1.	<ul style="list-style-type: none"> Vervang de term 'mindervalide' door 'rolstoel'. 	Yellow
5.	<p>Het informatiebord bevat 'te' veel tekst in een klein en nauwelijks leesbaar lettertype. Voor slechtzienden (waaronder veel ouderen) is dit bord ongeschikt.</p> 	5.1.	<ul style="list-style-type: none"> Vervang het bord door een bord met minder, maar beter leesbare teksten. 	Yellow

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red	
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow	
		Minder urgent	Blue	
		Voldoet al	Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit	White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
Bewegwijzering & QR code				
6.	<p>De route wordt aangegeven met blauwe pictogrammen op paaltjes. Bij het startpunt ontbreekt een paaltje met dit pictogram, zodat de wandelaar niet weet dat en hoe de route wordt bewegwijzerd.</p> 	6.1.	<ul style="list-style-type: none"> Breng bij de start van de route een paaltje met de eerste bewegwijzering aan. 	Red
7.	<p>De pictogrammen zijn voorzien van kleine pijltjes, die de richting aangeven. De pijltjes zijn klein en het contrast tussen het wit en blauw is beperkt. De zichtbaarheid en leesbaarheid is gering.</p>	7.1.	<ul style="list-style-type: none"> Vervang de pictogrammen door pictogrammen met een grote pijl en mogelijk meer contrast voor een betere leesbaarheid. 	Yellow
8.	<p>Halverwege wordt de route gesplitst en is er sprake van meerdere routes, wat verwarrend is. Mede door het splitsen van de route is er een voorkeursroute over de heuvel ontstaan. Dit pad ziet er redelijk uit omdat het veel belopen wordt. Maar het pad over de heuvel is veel te steil en te lang voor mensen met een rollator of rolstoel.</p> 	8.1.	<ul style="list-style-type: none"> Bewegwijzer slechts één route en zorg dat deze route aantrekkelijk is en het meest wordt belopen, zodat opgroeiend groen zoveel mogelijk kapot wordt gelopen door wandelaars. 	Red

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Priority	
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow	
		Minder urgent	Blue	
		Voldoet al	Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit	White	
No	Onderwerp	no	Advies	Priority
9.	<p>Niet alleen langs de wandelroute Haniasluis, maar verspreid over het terrein zijn palen met een QR-code aangebracht. Deze code verwijst naar video's die informatie geven over het ontstaan van dit gebied en de omliggende polders. Deze informatie geeft de route iets extra's.</p> 	9.1.	<ul style="list-style-type: none"> Breng alleen palen met deze QR-code langs de wandelroute Haniasluis aan 	Priority
	<p>Vrijwel alle palen met een QR-code zijn ver buiten de paden aangebracht en onbereikbaar voor bezoekers die afhankelijk zijn van een rollator, rolstoel of scootmobiel.</p> 	9.2.	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat alle palen met een QR-code aansluiten op het pad en bereikbaar zijn voor bezoekers met loophulpmiddelen. Plaats bij elke paal een bereikbare bank (zie 16.1) 	
10.	<p>Het gebied is verboden voor honden. Dit wordt 60 m na de start van de wandelroute Haniasluis op een paaltje aangegeven. Dit is verwarrend en onduidelijk.</p> 	10.1	<ul style="list-style-type: none"> Geef direct bij de start van de wandelroute Haniasluis duidelijk aan dat het gebied verboden is voor honden. Geef duidelijk bij de start aan of hulphonden voor mensen met een beperking wel of niet zijn toegestaan. 	

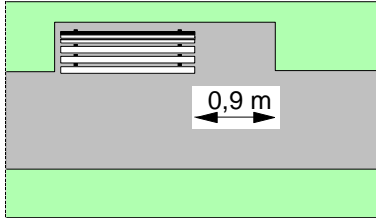

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red	
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow	
		Minder urgent	Blue	
		Voldoet al	Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit	White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
Toegankelijkheid wandelpad				
11.	<p>De wandelroute Haniasluis is bereikbaar via een helling met een hoogte van ca 80 cm en een lengte van ca 8 m. De minimaal vereiste lengte voor het overbruggen van een hoogteverschil van 80 cm is 15 m.</p> 	11.1	<ul style="list-style-type: none"> Voorzie het toegangspad van een juiste hellingshoek met een juiste lengte. 	Red
12.	<p>Alle paden (inclusief de hellingen) bestaan uit grof gemalen puin. Het materiaal heeft geen binding. Bij hellingen en aan de zijkant van brughoofden zien we het materiaal langzaam weglopen.</p> 	12.1	<ul style="list-style-type: none"> Breng alle hellingen onder een juiste hellingshoek aan, sowieso voor rolstoelgebruikers, maar ook om te voorkomen dat materiaal wegstroomd (zie 'Samen op Pad' pag 22). Voor de brughoofden zie 14.1 	Red

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Prioriteit	
		Urgent maar van iets lagere orde			
		Minder urgent			
		Voldoet al			
		Geen opmerking/geen prioriteit			
No	Onderwerp	no	Advies		
	<p>¾ van de paden in de wandelroute Haniasluis is onbegaanbaar doordat het pad grotendeels is begroeid met grassen en andere planten. Slechts enkele paden worden voldoende intensief belopen, zodat het groen daar weinig kans krijgt. Doordat enige binding ontbreekt is het puin een goede voedings- en groeibodem voor planten. Dit materiaal vraagt intensief onderhoud om de paden permanent geschikt te houden voor mensen met een rollator, rolstoel of scootmobiel.</p>		12.2	<ul style="list-style-type: none"> • Verwijder al het groen uit de paden of breng een nieuw pad aan. • Zorg voor een vlakke goed berijdbare toplaag met een breedte van 1,2 (minimale breedte pad) + 2 x 0,25 (ingroei vanaf zijkant pad) = minimaal 1,7 m. * Overleg met een deskundige¹ op het gebied van halfverhardingen of en hoe het bestaande pad alsnog geschikt gemaakt kan worden voor rolstoelgebruikers. • Stem het beheer zo af dat begroeiing van het pad door gras en planten wordt voorkomen. Bijvoorbeeld door een aantal keer per jaar te branden, stomen of met kokend water de ingroei terug te dringen. 	
	<p>Overall op het pad zagen wij diepe sporen van 'te' zware landbouwmachine. Het pad is grotendeels losgewoeld. Naast de plantengroei bestaat het pad nu voor grote delen uit losliggend puin dat onberijdbaar is.</p>		12.3	<ul style="list-style-type: none"> • Herstel alle paden die in de wandelroute Haniasluis liggen • Zorg dat de paden niet vernield worden door zware machines. Stem het beheer af op de mogelijkheden die het pad biedt. 	

¹ Voor het hoofdstuk halfverhardingen in ons handboek hebben wij contact met: Koninklijke Ginkel Groep Dhr M. de Jager 0651109956 mdejager@ginkelgroep.nl

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Red
		Urgent maar van iets lagere orde		Yellow
		Minder urgent		Blue
		Voldoet al		Green
		Geen opmerking/geen prioriteit		White
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
	<p>¼ van de paden in de wandelroute Haniasluis is wel begaanbaar doordat het pad veel belopen wordt.</p> 	12.4	<ul style="list-style-type: none"> Voldoet 	Green
13.	<p>Na 800 m geeft de bewegwijzering aan dat de wandelroute gesplitst wordt. Men kan kiezen om rechtdoor te gaan (richting vogelscherm) of rechtsaf te slaan een lange helling naar een heuvel (ca 3 m hoog). Voor de handbewogen rolstoel en ook voor veel rollatorgebruikers is dit hoogteverschil te groot. Een dergelijk lange en hoge helling hoort niet in een pad dat wordt aangegeven als geschikt voor rolstoelgebruikers.</p> 	13.1	<ul style="list-style-type: none"> Verwijder de blauwe bewegwijzering richting heuvel. 	Red
14.	<p>Bij meerdere brughoofden ontbreekt een voorziening die voorkomt dat het materiaal van het pad wegzakt.</p> 	14.1	<ul style="list-style-type: none"> Voorzie alle brughoofden aan de zijkant van een voorziening die voorkomt dat het materiaal via het talud weg zakt (bijvoorbeeld een kantplank). 	Red

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Prioriteit	
		Urgent maar van iets lagere orde			
		Minder urgent			
		Voldoet al			
		Geen opmerking/geen prioriteit			
No	Onderwerp	no	Advies		
	De bruggen bestaan uit roosters die goed berijdbaar zijn met een rollator, rolstoel of scootmobiel. De breedte van de brug voldoet. Er ontbreekt een afrijdbeveiliging. Deze is enerzijds nodig om te voorkomen dat een rolstoel of scootmobiel van de brug rijdt, anderzijds geeft zo'n afrijdbeveiliging een veiliger gevoel.		14.2 <ul style="list-style-type: none"> Voorzie alle bruggen aan beide zijden van een afrijdbeveiliging met een hoogte van 8 a 10 cm. 		
	Roosters zijn ongeschikt voor honden, dus ook voor hulphonden.		14.3 <ul style="list-style-type: none"> Voorzie elke brug van een loopzone voor hulphonden bijvoorbeeld bestaande uit traanplaten. 		
	Het hoogteverschil tussen de brug (14) en het wandelpad op de dijk is ongeveer 1 m en wordt overbrugd met een zeer steile en hobbelige helling (lengte ca 8 m).		14.4 <ul style="list-style-type: none"> Breng een helling aan met een juiste hellingshoek. Qua steilheid is een hellingshoek van 1:20 het maximum. Wij adviseren om de hellingshoek niet steiler dan 1:25 te maken. Dat wil zeggen dat voor het overbruggen van 1 m een helling met een lengte van 25 m nodig is. Zorg dat de breedte van de helling overeenkomt met de vereiste breedte van het wandelpad. 		

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Red	
		Urgent maar van iets lagere orde		Yellow	
		Minder urgent		Blue	
		Voldoet al		Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit		White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit	
Meubilair					
15.	<p>Langs en aansluitend op het pad zijn op 45 m van elkaar 2 banken aangebracht, waarvan één zonder en één met een rugleuning. De zithoogte is ca 45 cm en voldoet. De vuistregel voor wandelpaden die geschikt zijn voor de rollator dat er om de 200 m een zitplaats aanwezig is.</p>		<p>15.1</p> <ul style="list-style-type: none"> Breng langs het pad om de 200 m een zitplaats met een rugleuning aan. <p>15.2</p> <ul style="list-style-type: none"> Zorg dat de banken via een vlak pad bereikbaar zijn met een rolstoel, dat de grond voor de bank vlak is en dat een rolstoel naast de bank plaats kan nemen. 	 	Red
16.	<p>Het gebruik van de QR-code op de paaltjes vraagt even een rustmoment om de filmpjes en informatie op te nemen.</p>		<p>16.1</p> <ul style="list-style-type: none"> Probeer de paaltjes met QR-code zoveel mogelijk naast de banken en picknicktafels te situeren. 	Red	

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Prioriteit	
		Urgent maar van iets lagere orde			
		Minder urgent			
		Voldoet al			
		Geen opmerking/geen prioriteit			
No	Onderwerp	no	Advies		
17.	Er zijn verschillende stalen vuilnisbakken met zware deksels langs de route aangebracht. Deze vuilnisbakken zijn niet of nauwelijks te bedienen door mensen met een beperkte hand- armfunctie.		17.1	<ul style="list-style-type: none"> Pas vuilnisbakken toe met een lichte bediening. 	
18.	Bij de parkeerplaats is één picknicktafel met een opstelplaats voor een rolstoel. Naar de tafel ontbreekt een vlak pad. Het gras is vrij hobbelig.		18.1	<ul style="list-style-type: none"> Maai het gras zeer regelmatig zodat er een vlakke en enigszins berijdbare grasmat ontstaat naar de picknicktafel. 	
19.	Op het recreatieveld zijn 2 picknicktafels aangebracht waar een opstelplaats voor een rolstoel ontbreekt. Deze tafels zijn door hoogteverschillen in het terrein en het gras niet of nauwelijks bereikbaar meteen rollator of rolstoel.		19.1	<ul style="list-style-type: none"> Breng rond het recreatieveld nog enkele picknicktafels aan die wel geschikt zijn voor rolstoelen en die bereikbaar zijn via een vlak berijdbaar pad. 	

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		
		Urgent maar van iets lagere orde		
		Minder urgent		
		Voldoet al		
		Geen opmerking/geen prioriteit		
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
Vogelkijkscherm				
20.	<p>Het pad voor het vogelscherm is kort geleden opnieuw aangebracht en bestaat uit zeer grof puin dat niet vlak en niet berijdbaar is.</p> 	20.1	<ul style="list-style-type: none"> Voorzie het pad van een vlakke toplaag die wel berijdbaar is. 	
21.	<p>Het vogelscherm is bereikbaar via een smalle hellingbaan (1 m) met een minimale afrij beveiliging. Officieel hoort een helling minimaal 1,2 m breed te zijn.</p> <p>Aan het begin en het eind van een hellingbaan dient een draaimogelijkheid te zijn voor rolstoelen (vrije draaicirkel minimaal 1,5 m). Bij het vogelscherm is slechts 1,4 m beschikbaar. Dat betekent dat scootmobielen en sommige rolstoelen wanneer zij terug willen, achteruit moeten rijden.</p> 	21.1	<ul style="list-style-type: none"> Wij zien weinig mogelijkheden om de toegankelijkheid en bruikbaarheid van het vogelscherm te verbeteren 	

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red	
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow	
		Minder urgent	Blue	
		Voldoet al	Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit	White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
	Er ontbreken kijkgaten op een hoogte die geschikt is voor kinderen. Een familiewandeling is pas geslaagd als de kinderen ook enthousiast zijn. Dat enthousiasme kinderen verhoogd ook de waardering voor de wandeling van anderen.	21.2	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat het vogelscherm ook bruikbaar is voor kinderen. 	Yellow
Aantrekkelijkheid van de wandelroute				
22.	<p>De aantrekkelijkheid van een wandelroute is subjectief. Wij hebben de route als volgt ervaren:</p> <ul style="list-style-type: none"> (A) de eerste 50 m weinig aanlokkelijk. (B),(C) en (D) veel natuur overzicht en doorkijkjes interessant. (E) pad langs een recreatieveld vooral vlak, recht en weinig interessant. (F) de vogelhut interessant (G) overzicht natuurgebied interessant (H) Eindeloos recht pad zonder aantrekkelijke punten (I) overzicht natuurgebied interessant <p>De richting van de wandelroute heeft invloed op de beleving van de route. Zoals de route nu loopt kan de start al een onaantrekkelijk gevoel oproepen. Lopend langs de parkeerplaats richting weg roept de vraag op waar de route naar leidt. Hetzelfde geldt voor het lange pad (H). De wandelaar ziet al dat dit pad terug naar de parkeerplaats leidt.</p> <p>Wanneer de looproute wordt gedraaid, ontstaan er overal nieuwe verrassende elementen. Komende van pad (E) wordt de wandelaar verrast door een onverwacht prachtig natuurgebied.</p>			Yellow
		22.1	<ul style="list-style-type: none"> Draai de looprichting van de route. 	Yellow
	Bij (15) is een oude fraai gemetselde sluis. De route wordt aantrekkelijker wanneer de route richting sluis wordt verlegd. In dat geval moet er wel extra vlakke verharding worden aangebracht bij de kruising met het ruiterspad.	22.2	<ul style="list-style-type: none"> Verleg de wandelroute richting oude sluis (15). Breng een vlakke verharding aan bij de kruising met het ruiterspad. 	Blue

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red	
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow	
		Minder urgent	Blue	
		Voldoet al	Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit	White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
Horeca				
23.	Vlak tegen de achterzijde van het terrein ligt horecagelegenheid 'De Pluktuin'. Een aantrekkelijke voorziening.	23.1	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek of het mogelijk is om de Pluktuin via een toegankelijk pad direct te verbinden met de wandelroute Haniasluis. 	Red